

Wisén, Åsa
Tel: 010-698 11 09
asa.wisen@naturvardsverket.se

YTTRANDE
2016-02-16 Ärendenr:
NV-06762-12

Thilde Flindt
thini@nst.dk
Naturstyrelsen, Danmark

Samråd om framtagna miljökonsekvensbeskrivning för en dansk vindkraftspark på Kriegers Flak

Naturvårdsverket har den 11 december 2015 mottagit anmälan från Miljöministeriet om att en miljökonsekvensbeskrivning har utarbetats för projektet Kriegers Flaks vindkraftspark inom dansk ekonomisk zon.

Samrådsförfarandet i Sverige

Naturvårdsverket har sänt underlaget på remiss till svenska myndigheter och berörda organisationer (remissbrev bifogas). Vidare har remissunderlaget funnits tillgängligt på Naturvårdsverkets webbplats. Remisstid i Sverige har varit från den 22 december 2015 till den 12 februari 2016 (efter förlängd svarstid).

Inkomna yttranden

Svar har inkommit från 14 myndigheter inklusive Naturvårdsverket som expertmyndighet. Yttranden har vidare inkommit från den statliga energiproducenten Vattenfall respektive organisationen Sveriges Ornitologiska Förening. Nedan sammanfattas inkomna yttranden. För fullständiga yttranden, se bilagor.

Boverket har inga invändningar mot den upprättade miljökonsekvensbeskrivningen. De menar dock att projektet aktualiserar behovet av att utveckla det framtida samarbetet kring hushållningen med havets resurser. Den aktuella miljökonsekvensbeskrivningen visar tydligt ett behov av samordning vad avser bl.a. hänsyn till alfågel, flyttande tranor och tumlare. Boverket menar att den havsplanering som ska genomföras av alla Östersjöländer, som är medlemmar av EU, skulle kunna innebära en möjlighet att utveckla arbetssätt som på ett tidigt stadium kan samordna och skapa samsyn om hur havets resurser ska exploateras.

En koordinerad havsplanering skulle kunna ta hänsyn till vindkraftens konsekvenser över projektgränser och landgränser på ett annat sätt än vad Esbo-konventionen anger.

Försvarsmakten anser att vindkraftsetableringen riskerar att påtagligt skada Försvarsmaktens strategiska effekter genom påverkan på tekniska system.

Havs- och vattenmyndigheten, HaV bedömer att projektet skulle kunna innebära en viss risk för påverkan på tumlare, fisk och fiske. HaV menar att miljöpåverkan på marint liv är störst under anläggningsfasen och att störningar kan förhindras genom olika skyddsåtgärder. HaV yttrar sig i detta sammanhang bland annat kring fisk och tumlares påverkan av buller och menar att bullerdämpning är nödvändig. HaV lyfter att information från SAMBAH-projektet rörande tumlare behöver tas in i detaljplaneringen. Under driftfasen menar HaV att det idag inte finns skäl att tro att vindkraften kommer att medföra någon negativ påverkan på varken fisk eller marina däggdjur. Yrkesfisket kan dock drabbas negativt om de utesluts permanent från området. Slutligen lyfter HaV vikten av att belysa och bedöma kumulativa effekter av de många projekt som planeras kring Kriegers Flak.

Naturvårdsverket som expertmyndighet anser att det är viktigt att anpassa utformningen av vindkraftparken för att minimera påverkan på viktiga migrationsstråk för fåglar, och även fladdermöss i den mån de berörs. Om särskilt viktiga och koncentrerade flyttstråk identifieras, bör enskilda verk kunna placeras annorlunda eller flyttas för att minimera påverkan. Naturvårdsverket noterar vidare att området lyfts fram som framför allt en viktig passage i samband med flyttningen för trana och vissa rovfåglar. Under vissa förhållanden kan det då finnas förhöjd risk för kollisioner. Eftersom en majoritet av individerna av flera av arterna flyttar under bara några få dagar då väderförhållandena är det rätta bör system för avstängning installeras, vilket kan aktiveras under de mest kritiska perioderna. Naturvårdsverket noterar vidare att övervintrande alfågel, sjöorre och svärta också nämns. Populationerna är totalt sett små sett till hela Östersjöns bestånd. Inte desto mindre är habitatförlusterna ett problem eftersom arterna redan minskar av andra orsaker, och ytterligare förluster av habitat orsakat av vindkraft kan ses som en adderande faktor. Naturvårdsverket menar också att stor försiktighet bör iakttas i samband med anläggningsfasen för att undvika negativ påverkan på tumlare, vilket också nämns i miljökonsekvensbeskrivningen.

Sveriges Geologiska Undersökning, SGU meddelar att de översiktligt har undersökt den svenska delen av Kriegers Flak och de redogör för de förhållanden som framkommit av dessa undersökningar. Vidare anger SGU att anläggningen kan medföra mindre förändringar i sedimentdynamik, erosion samt spridning av slam, finmaterial och eventuella föroreningar till omgivningen. SGU menar att spridning under anläggningsskedet, utan skyddsåtgärder, kan påverka stora områden.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, SMHI påtalar att de under år 2012 lämnade synpunkten att kommande miljökonsekvensbeskrivning bland annat skulle behöva redogöra för vindkraftparkens inverkan på den vertikala

omblandningen i vattnet. SMHI saknar beskrivning av vertikal omblandning i det nu remitterade materialet och myndigheten menar att en sådan redogörelse är viktig då en ökad omblandning skulle kunna påverka förnyelsen av Österjös bottenvatten.

Svenska kraftnät vill upplysa om att de under hösten 2015 tecknade samarbetsavtal med en tysk systemoperatör med inriktning att bygga en likströmsförbindelse mellan Skånes sydkust och den tyska kusten väster om Rügen. Projektet är ännu i uppstartsskede och det går inte att säga vilken sträckning som kan komma att föreslås för den planerade likströmsförbindelsen. Tyskland har dock i sin havsplanering pekat ut ett antal havsområden avsedda för just korsande internationella linjeelement, till exempel elkablar. Ett av dessa områden, kallat Gate 8, ser ut att ligga i samma havsområde som de planerade vindkraftsparkerna vid Kriegers Flak. Det går därmed inte att utesluta att den planerade nya likströmsförbindelsen mellan Sverige och Tyskland kan komma att föreslås passera i närheten av Kriegers Flak. Svenska kraftnät hänvisar till sin websida för information om framtida planer för stamnätet för el.

Länsstyrelsen Skåne noterar att miljökonsekvensbeskrivningen tar upp fyra möjliga metoder att anlägga vindkraftfundamenten. Länsstyrelsen har synpunkter på om bolaget väljer en konstruktion där fundamenten pålas ned i havsbotten och menar att bullret från anläggandet kan störa och skada tumlare på långa avstånd från byggplatsen. Länsstyrelsen anser att slutsatserna i miljökonsekvensbeskrivningen rörande områdets betydelse för tumlare är otillräckliga. Nya studier genom LIFE projekt SAMBAH har visat att området kring Kriegers Flak har den största koncentrationen av tumlardetektioner (klickljudsregistreringar) i Östersjön och att det finns en tydlig säsongsvariation i närvaron hos tumlare vid Kriegers Flak. Länsstyrelsen diskuterar tidsbegränsning av pålningsarbeten och menar att det bör övervägas om pålning överhuvudtaget ska utföras under den perioden då tumlare riskerar att befinna sig i området. Vidare lyfter länsstyrelsen så kallad bubbelskärm, vilken beskrivs i Naturvårdsverkets rapport (5828) Vindval, som skyddsmetod och att effekterna av bubbelskärm och andra ljuddämpande åtgärder bör redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Trafikverket framhåller att möjlighet för sjötrafik att öka i omfattning inte bör förhindras av vindkraftsutbyggnaden. Det innebär också att inte onödiga omvägar ska behöva göras då det skulle medföra ökade utsläpp och kostnader. Trafikverket påtalar också att hög sjöfartssäkerhet måste bibehållas i området och att navigationsutrustning inte ska störas av installationer vid och i anslutning till verken.

Kustbevakningen har utifrån sina verksamhetsuppgifter inga synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen, men vill passa på att som komplement/uppdatering av det som framfördes som svar angående underrättelse om påbörjad planering år 2012, framföra ännu en synpunkt utifrån myndighetens ansvar inom miljöräddning till sjöss. På grund av närheten till svensk ekonomisk zon och svenskt territorialvatten, ska verksamhetsutövaren i samband med ett kommande anläggningsarbete, i enlighet med

Köpenhamnsavtalet kontakta Kustbevakningen om olja eller andra skadliga ämnen kommer ut i vattnet i betydande mängd.

Vattenfall meddelar att de har tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon samt kontinentalsockellagen, att på den svenska delen av Kriegers Flak upprätta 128 vindkraftverk. Vattenfall vidhåller de synpunkter som de lämnade i samband med underrättelsen 2012. Då pekade Vattenfall på kumulativa effekter av de båda parkerna generellt och speciellt de läeffekter som uppstår avseende vindtillgången för Vattenfalls svenska projekt på Kriegers Flak. Vattenfall menar att i den fortsatt detaljerade planeringen måste dessa aspekter beaktas så att projektet i den svenska delen inte försvåras.

Sveriges Ornitologiska Förening, SOF – BirdLife behandlar särskilt alfågel, rovfåglar och trana i sitt yttrande och menar att vindkraftsparken bör omplaceras. Föreningen anser att det inte är etiskt försvarbart att exploatera den tänkta platsen eftersom att det med stor sannolikhet medför måttlig till betydande påverkan på särskilt skyddsvärda fågelarter. SOF – BirdLife anser att det planerade projektet innebär habitatförluster och undanträngning av flera sjöfågelarter, i synnerhet alfågeln som är stadd i allvarlig populationsminskning. SOF – BirdLifes rekommendation är, i enlighet med ledande sjöfågelforskarens hållning, att helt undvika vindkraftsexploatering på Östersjöns grunda utsjöbankar (<20 m). Vidare anser SOF – BirdLife att placeringen av en vindkraftpark i ett känt flyttfågelstråk för rovfåglar och tranor, varav de flesta kommer att passera i rotorhöjd med påföljd att den kumulativa effekten för trana bedöms bli betydande, strider mot EUs naturvårdsdirektiv om medlemsländernas skyldighet att skydda de fågelpopulationer vi har gemensamt ansvar för. Uppförande av sådan vindkraftpark innebär avsiktligt dödande enligt prejudicerande EU-domar (exempelvis C-103/00), vilka Danmark är förbundet att följa.

Följande myndigheter har meddelat att de avstår att yttra sig alternativt att de inte har synpunkter på framtagna miljökonsekvensbeskrivning:

- **Försvarets radioanstalt, FRA**
- **Jordbruksverket**
- **Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB**
- **Transportstyrelsen**

För Naturvårdsverket

Anders Johnson

Enhetschef

Åsa Wisén

Bilagor:

- Samrådsinbjudan, remissbrev i Sverige, 2015-12-22
- Yttrande från Boverket
- Yttrande från Försvarsmakten
- Yttrande från Havs- och vattenmyndigheten
- Yttrande från Naturvårdsverket
- Yttrande från Sveriges Geologiska Undersökning, SGU
- Yttrande från Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, SMHI
- Yttrande från Svenska kraftnät
- Yttrande från Länsstyrelsen Skåne
- Yttrande från Trafikverket
- Yttrande från Kustbevakningen
- Yttrande från Vattenfall
- Yttrande från Sveriges Ornitologiska Förening, SOF – BirdLife

Kopia till:

Naturstyrelsen Danmark via jur@nst.dk

Søren Keller, Energistyrelsen Danmark

Lars Lennwall, Miljö- och energidepartementet Sverige